

Lipovetsky ve svém textu zajímavě nastiňuje dva protikladné rysy současné společnosti, které se protínají na poli moderní rodiny. Je to jednak individuální právo na štěstí a plnohodnotný život (část nazvaná „Rodina na přání“), jednak paradoxně se objevující povinnost (pasáž „Práva dětí, povinnosti rodičů“). Lipovetsky velmi pěkně a výstižně ukazuje moderního rodiče jakožto člověka zaskočeného důsledkem své vlastní svobody.

Nejprve nám připomene svobodnou atmosféru moderní doby: *„Kult rodiny se oprostil od svých někdejších závazných předpisů ve prospěch intimního naplnění a práv svobodného subjektu.“* (180) Staré a nepružné instituce jsou nahrazovány flexibilní modernitou, jedinec se ocitá v takřka ideálním světě, který mu nabízí nespočetné možnosti seberealizace. Moderní společnost se podle Lipovetského změnila natolik, že *„Typickým znakem doby není povinnost zplodit potomstvo a vstoupit do manželství, nýbrž individualistické právo na dítě, třeba i mimo manželský svazek.“* (181)

Zdalo by se, že takováto společnost naprosto odvrhla stará pravidla a staré hodnoty rodinného života. Vypadá to, že si dnes můžeme dělat naprosto cokoli. Dokonce i tak závažná věc, jakou je narození dítěte, se téměř ocitla v pozici rozhodování o koupi konzumního zboží. (*„V naší epoše se nikdo nechce ničeho zříkat a dítě tvoří nedílnou součást celkové kvality existence.“* (184))

Samozřejmě, že takovýto naprosto svobodný svět bez závazků a zodpovědnosti doopravdy neexistuje. Je to jen vžitá představa či iluze. Ve skutečnosti je možná rodič ještě více omezen, než tomu bylo v minulosti. A není to nic neočekávaného. Je to jen logický důsledek volnosti a svobody, jak jsem již naznačil. Zdánlivě „postmoralistní“ doba je ve skutečnosti k rodičům nečekaně přísná. Jsou absolutně volní pouze v otázce *zda* si dítě opatří. Ale v okamžiku, kdy se jim narodí, stávají se garanty toho, že i ono bude tak neomezeně svobodné, jako byli oni sami. A tudíž je logicky jejich dítě začíná omezovat.

„Neexistují už zkažené děti, jsou jen zkažení rodiče.“ (185) píše Lipovetsky. Ukazuje tím, že společnost na rodiče přesouvá mnohé zodpovědnosti. A to je o to zajímavější, že jim je předtím dlouho skrze expertní systémy odebírala. Lipovetsky zmiňuje moralistní paradox: čím méně se zdůrazňují povinnosti obecně, tím více se očekávají a vyžadují povinnosti rodičovské.

Dnes se děti nechválí za to, že poslouchají své rodiče, ale ze to, že se stávají samostatnými jedinci, říká Lipovetsky. A to nejlépe vystihuje změnu rodinné atmosféry:

V minulosti byl člověk společností tlačěn ke vstupu do manželství a založení rodiny. Potom již ale byl (většinou otec) v domácnosti pánem a nikdo se mu příliš nestavil na odpor. Dnes je právo na dítě pomalu na úrovni práva na automobil, ale existuje celá řada organizací, zákonů a předpisů, které rodiče omezují.

Svoboda není ani zdaleka tak absolutní, jak by se mohlo na první pohled zdát.